

Bene Zoltán
(1973, Kecskemét)
író, szerkesztő,
Szegeden él

Bene Zoltán

Isten, ítélet

részletek a regényből, melyekben a királyi pár vadászni megy, és egy asszony megözevgyül

Nagyon lassan telt az idő. Elérkezett az újesztendő, s olyan lassan cammogtak a hónapjai, akár a vénséges, köszvény kínoztató kolduló barátok a nápolyi síkátorokban. Az év háromnegyede eseménytelenül múlt el Dél-Itália fölött, legalábbis Szórád Lőrinc úgy érezte, megőrjít az unalom és a vágyakozás, amelyet Esta után érzett.

Aztán 1345 szeptemberének elején András herceg végre megkapta a királyi címet, és az egész udvar nyomban készülődni kezdett a koronázásra, amit maga a pápa vállalt magára. Nápoly városának nagyobbik része szívében áhítattal, kisebbik hányada háborgó lelkében gyűlölettel várta a Szentatyát. Kistapolcsányi uram és környezete elégedetten dőlt hátra, egyedül a titkára dolgozott éjt nappallá téve. Toprongyos alakokat, kolduló barátokat, poros gallérú lovagokat és szófukar dalmát kalmárokat fogadott egész álló nap, s néha éjszaka is, bezárkózott velük a szobájába, és hordatta a bort a szolgálókkal.

Mindazonáltal napokig, hetekig továbbra sem történt semmi különös. Nápolyra mélységes csönd ereszkedett.

– Ez a csönd a legkevésbé sem tetszik nekem – mondta a titoknok, amikor magához hívatta Lőrincet. – Holnap a felséges pár vadászni indul. Azt szeretném, ha a herceggel mennél. Van okom az aggodalomra, főképp a főkamrás miatt, aki a Tarantóiakkal is és a Durazzóiakkal

is túl sokat sugdolózott az elmúlt hetekben, mióta a koronázást szervezi az udvar.

– Mitől tartasz, uram?

– Merénylettől. – Olyan természetesen ejtette ki a baljóslatú szót, mintha mindennap ezt mondogatná. – Ennek elhárításában pedig te vagy a legjártasabb.

– Régen volt... – szabadkozott Lőrinc, mint mindig, ha szóba került a Zách-ügy.

– Azóta még erősebb és ügyesebb lettél! – szigorúan csengett a titkár hangja. – Roberto barát meggyőzte a felséges urat, hogy vele kell tartanod, kéznél kell lenned, ha netán szükség lenne arra, hogy a Szentatyának sürgős levelet írjon, vagy felséges bátyja követői érkeznének meg.

– Követeket várunk?

– Nem – rázta a fejét a titkár határozottan.

– Füllentettünk a hercegnek.

– Értem.

– És szeretném, ha beszélne urunkkal arról a sienairól, akivel Rómában találkoztál még tavasszal, midőn felséges asszonyunk ahhoz a nagyralátó, múltban élő rómaihoz küldött.

– Giannino di Guccióról?

– Ő az, igen. Azt mesélted róla, nagy valószínűséggel amolyan ártalmatlan bolond, aki ettől függetlenül erre-arra használható lehetne.

– Képes őszinte ábrázattal előadni képtelennek tűnő történeteket – tárta szét a kezét Lőrinc.

– Nagy erény – bólogatott a titkár. – András urunk talán tényleg ismeri, ahogyan állította, talán nem. Ezt mindenesetre ki kellene derítened.

A szerző azonos című regénye szeptemberben, az idei Ünnepi Könyvhétre jelenik meg.

Lőrinc szíve szerint megkérdezte volna, ugyan mi a csudáért? Mi értelme, mi haszna lehet a sienainak? Annak idején sokat töprengett, egyáltalán beszámoljon-e Gianninóról és mindarról, amit elmesélt neki, mindenekelőtt a találkozásról Andrással, akit a kuzinjának tekintett. Végül nem hallgatott el semmit, de olyan kurtán beszélt, amilyen kurtán csak lehetett. Utána úgy érezte, még ennyit is hiba volt mondania.

Szép, őszi meleg volt. Az udvari nép Nápolytól északra, ligetes, szép vidéken vadászott napokig. Johanna királynő és András herceg is szerették a solymászatot, ezúttal is ezt választották. Lőrinc Edömérrel és Mahmuddal az oldalán álló nap mögöttük lovagolt, a személyzet soraiban. Mahmud furcsa sapkára cserélte a turbánját, hogy senkinek ne szúrjon szemet, mert jóllehet tudták róla, miféle szerzet, azért jobbnak látták erre senkit sem emlékeztetni.

Amikor leszállt az este, rendszerint valamelyik kastélyban szálltak meg, s Lőrinc a herceg közelében kapott hálóhelyet mindig, ehhez ragaszkodott Kistapolcsányi uram, és bár a nápolyiaknak nem tetszett az intézkedés, nem vitatkoztak vele. Lőrinc attól tartott, csak azért nem, nehogy gyanút keltsenek.

Szeptember 17-én este azonban egyetlen udvarházba sem tért be a királyi pár és kísérete. Sátrakat vertek föl, hogy azokban aludjanak. Edömér, szokásához híven, a lovak után nézett, Lőrinc pedig elbarangolt a táborban. Gondolataiba merülve sétált, ám egyszerre Giannino di Gucciót pillantotta meg. Egy öszvért vezetett kantárszáron, az állat hátán csomag himbálózott. Utána kiáltott, de a sienai nem hallotta, vagy úgy tett, mintha nem hallaná. Lőrinc erre fogta magát, nekiiramodott, utol is érte hamar, ám Giannino keresztülnézett rajta.

– Giannino uram? – szólította meg.

– Nem így hívnak – morogta az zavartan, és megszaporoázta a lépteit. Lőrinc nem követte. Nem látta értelmét; nyilván oka van annak, hogy nem akarja fölfedni a kilétét. Fáradt volt

és törődött, visszatért a sátrukhoz, aludni vágyott. Minek ezzel a bolonddal foglalkozni? Fölösleges vesződés.

Másnap egész nap vadászott a királyi pár.

Este Aversában volt szállásuk. A falakhoz közeledve Kistapolcsányi Miklós léptetett Lőrinc mellé.

– Te, az embered meg a mór szolgátok a herceggel maradtok – parancsolta. – A San Pietro a Maiella-kolostorban háltok mind, ahol a királyi pár. Mi a falak mögé megyünk, a kolostorban nincs elég hely. Légy éber!

Így is történt, bár az udvarmester erősen fintorgott, amiért az írnoknak meg a két kísérijének helyet kellett találnia, de nem mert ellenkezni Miklós úrral. Lőrinc és Edömér egy szűk cellát kaptak – a királyi pár szobájától nem messze, bár egy másik folyosószakaszon, egy kanyarulaton túl –, amiben éppen hogy elfértek a padlóra terített pokrócaik. Edömér, miután minden elcsöndesedett, még egyszer megnézte a lovakat, mint mindig, ha úton voltak, ellenőrizte, jól bánnak-e velük az istállóban. És meglátogatta Mahmudot is, aki, kicsiny cellájukból kiszorulva, a lovak mellett készült tölteni az éjszakát. Lőrinc eközben hanyatt feküdt a cellában, a mennyezetet bámulta. Talán egy fertályóra telhetett el, amikor Edömér visszatért.

– Baj lesz, úrfi – ráncolta a szemöldökét.

– Miből gondolod?

– Az a Tomaso nevű apród...

– Tomaso Pace, a herceg ajtónállója?

– Az.

– Mi van vele?

– Nem tudják, hogy értek mindent... még az se biztos, hogy látták, ott vagyok...

– De hol, az isten szerelmére, és mi a baj?

– Az udvarmesterrel meg Artus Károllyal és a fiával pusmogott az udvar sarkában. Ez a Tomaso... Arról beszéltek, hogy az éjjel ki kell csalni a hálószobából a herceget, ez lesz Tomaso feladata. És hatan fognak rá várni. A hercegre...

– Hatan?

– A hálószoba előtt...

Lőrinc járt arra aznap, alaposan körülszimatolt; tudta, hogy a királyi pár hálólhelyisége egy sötét loggiára nyílik, amely egyik irányba a kolostor fogadótermébe vezet, a másik irányba abba a zárt folyosóba torkollik, amelyen az ő szobácskájuk található. Nyilván azzal csalják majd ki András, jutott eszébe, hogy fontos hírnök érkezett, s mivel a magyar urak is azt hazudták neki, hogy a bátyja követet küld hozzá, hihető is lesz a történetük. Márpedig egy követet csakis a fogadóteremben, semmiképpen sem a hálósobában illik fogadni.

– Mit tegyünk? – emelte Lőrincre aggódó tekintetét Edömér.

– A testőrség benn van a városban, a falak mögött. Biztosan rájuk zárták a kapukat, és nincs kétségem afelől, hogy az összeesküvőknek, ha valóban azok, van emberük a városi poroszlók között. Se bejutni nem tudunk, se kijutni nem tudnak onnan a mieink... Vagy megoldjuk mi magunk, vagy meggyilkolják a herceget.

– Szóval úgy véled, úrfi, nem tévedek...

– Tudom, hogy már elég jól értesz olaszul... Hiszek neked... Miklós úr titkára is attól tartott, merényletre készülnek a nápolyiak... Esta úrhölgy is figyelmeztetett...

– Mit tegyünk hát? – kérdezte ismét Edömér. Lőrinc töprengve meredt maga elé.

*

Lukrécia gondosan kifestette a szemét, kipirosította az arcát, aztán lassú, egyenletes mozdulatokkal fésülni kezdett. A velencei tükör nem hazudik, állapította meg keserűen, egyre több nyomot hagy rajtam az idő. Legalább százszor végighúzta a fésűt vörös hajtincsein, közben az idő és az élet múlásán töprengett mélabúsan. Nem akart még megfordulni, nem akarta látni a holttestet. Tudta, hogy hamarosan föl kell majd öltöztetnie. Nem derülhet ki, hogy a karjai között halt meg. Sőt. Tulajdonképpen benne. Vénember létére nagyon is virgonc

volt az ágyban. Meglehet, ez lett a veszte, kesergett az asszony. De most meg kell erősítenie a szívét, mert bár jó előre gondoskodott arról, hogy azután is ő maradjon a vár úrnője, miután a herceg megtér az őseihez, azért azt mindenki tudja, hogy az ördög sosem alszik.

Nagy sokára mélyet sóhajtott, a fésűt az asztalra helyezte, kelletlenül fölállt. Végigmustrálta a testét a tükörben. Fitalabbnak tűnt az arcánál. Ez némi elégedettséggel töltötte el. Először maga öltözött föl, majd nagy nehézségek árán fölöltöztette a férjét. Egy testet, amelyből elszállt a lélek. Miután gondosan elrendezte az ágyban a tetemet, a lovagterembe sietett. Hagyta, hogy a könnyek elkenjék a szemfestékét, de azt nem, hogy meglágyítsák a vonásait.

A lovagteremben a kapitány és három másik férfi hideg sült kappant reggelizett csámcsogva. A kapitány Lukréciaival szemben ült a súlyos tölgyfaasztalnál, a többiek háttal.

– Az uratok meghalt – lépett be közéjük a magas, sudár asszony.

A férfiak abbahagyták a rágást, marcangolást.

– El fogjuk temetni tisztességgel, de minden marad úgy, ahogyan eddig volt – Lukrécia hangja nem remegett, de szomorúan zengett. – Mindössze annyi változik, hogy a parancsokat ezután tőlem kapjátok.

– Nem változol, hölgyem. Olyan vagy, amilyen mindig is voltál – emelkedett föl, s fordult felé egy köpcös, elnyűtt csuhát viselő, deresedő halántékú férfi, aki addig háttal ült neki.

– Damján testvér – tátotta el a száját Lukrécia, és közben észre sem vette, hogy nem olaszul, hanem magyar nyelven beszélnek.

– Mi vagyunk azok – pattant föl egy hórihorgas lovag is.

– Úrnőmet keresték, érthető nyelven szóltak hozzám. Nem akartalak zavarni – mentegetőzött a kapitány, a tekintete idegesen cikázott Lukrécia körül a vendégekre és vissza. – De ha úgy gondolod, asszonyom, elzavarom őket, ne háborgassanak a gyászban.

– Az ujjaid köré csavartad ezt a fickót is, ha nem tévedek – vigyorodott el Nagy.

– Beszéljetez emberi nyelven! – förmedt rá a kapitány, az asztalnál ülő negyedik férfi pedig talpra szökkent, és a kardjára csapott.

Lukrécia magasba emelte a kezét.

– A barát és kísérője nagyrabecsült vendégeim! – kiáltotta olaszul, majd magyarul folytatta. – Hajnalban elhunyt a férjem. Hallhatátok.

– Umberto herceg, aki régóta nem is igazi herceg már – bólintott Nagy. – Fogadd együtt-érzésemet!

– Isten nyugosztalja – vetett keresztet Damján testvér.

– Szerettem, akár hiszitek, akár nem.

– De attól még ezt a hős hadfit...

– Pierluigi a vár kapitánya, hűséges embere volt a férjemnek, és hűséges emberem marad nekem is – fojtotta a szót a lovagba a nő. – Márpedig erről gondoskodnom kellett. Magamról. A magam módján.

– Helyesen cselekedtél, lányom – nyugtatta Damján testvér.

– Mit kerestek itt? – Lukrécia hangja és termete egyaránt tiszteletet parancsolt. Pierluigi és a másik olasz elismerően bámulta úrnőjét. Bár nem értették, mit mond, azt nagyon is, ahogyan mondja.

– Ha azt gondoltad, nem tudjuk, milyen sokra vitted, tévedtél. Ha egy ilyen jelentéktelen udvarban – Nagy lovag gúnyos hangsúllyal nyomta meg az udvar szót –, mint a graffinói, nem is tartunk senkit, azért van a közelben szemünk és fülünk. És ne vedd zokon, ha nem szólítunk fenségnek.

– Bocsáss meg a lovagnak, lányom, mindig is nyers volt és érzéketlen – szabadkozott a szerzetes.

– Ne karattyoljatok! – bődült el a kapitány, látva, hogy asszonya egy pillanatra elbizonytalanodik. Az asztallapra támaszkodva fölegyenesedett. – Tudtok ti civilizált nyelven is beszélni, használjátok azt!

– Pierluigi! – nyugtatta Lukrécia az emberét. Fejét fölvetette, újra ura volt a helyzetnek.

– Inkább szalassz valakit az asszonyokért, az uradat elő kell készíteni az utolsó útjára, és valaki tegyen rendbe gyorsan két szobát is! A vendégeknek – biccentett a barát és a lovag felé.

– Szívesen elmondom az urad fölött az imákat – ajánlotta Damján testvér olaszul.

– Inkább azt mondd el, miért jöttetek! – váltott vissza magyarra Lukrécia.

– Annak is eljön az ideje, amikor beszélgetünk a birodalom ügyeiről – ereszkedett vissza az asztal mögé a szerzetes. – A temetés után.

Nagy is visszaült, s mind a ketten újra mekiláttak a kappannak. A két olasz elviharzott, és Lukrécia is a vár udvarára vonult lassú, elnyújtott léptekkel.

Délután eltemették az egykori herceget. Damján testvér és a kísérője távolról nézték, ahogy a várnép meg a katonák együtt imádkoznak a közeli faluból érkezett plébánossal. A végtisztességet követő toron szerényen meghúzódtak egy sarokban, s csak miután leszállt az éj, akkor telepedtek a vár úrnője mellé.

– András hercegből király lesz – közölte Damján testvér.

– Akkor boldogok lehetek.

– Inkább maradunk óvatosak.

– Mit tehetek értetek?

– Nem kérünk semmit, csupán a barátságod.

– Nem szeretném elhagyni Graffinót.

– Nincs rá szükség, hogy elhagyd. Arra kérünk, hogy futáraink megszállhassanak nálad, ha úgy adódik.

– Mire készültök?

– Mi semmire. De a nápolyiakért nem tenném tűzbe a kezem.

– Tudod, hogy Esta is ott él? – szólt közbe Nagy lovag.

– Mindenki tudja, hogy Esta Nápoly legsikeresebb kurtizánja. Még mindig nektek dolgozik?

Damján testvér mosolyra húzta a száját.

- Természetesen.
 - Persze – Lukrécia megigazította a haját.
 - Ostoba kérdés volt.

- Ugyan! – a szerzetes jóindulatúan mosolygott. – Mi holnap elmegyünk, de néhány nap múlva egy kisdud csapat érkezik majd hozzád, bebocsájtást kér a várudba, és szállást egy-két éjszakára. Utána galambdúcot állítanak föl a falad tövében, az udvarodon. Azt szeretném, ha gondoskodnál a madarokról, miután elmennek az embereim. Semmi többre, csak erre kérek.

- Öröömre szolgál, ha segíthetek – mosolygott Lukrécia.

Damján testvér elégedetten bólintott, és egy féltényérnyi bronzmedált húzott elő a csuhája alól, hogy átnyújtsa a nőnek.

- Jól teszed, ha ezt megőrzöd, és magadnál tartod – mondta. – Bármi történjék is, bármilyen idők jöjjenek, a magyar király emberei erről mindig tudni fogják, kihez tartozol.

Lukrécia elvette a medált, és az erszényébe csúsztatta.

- Úgy mi nyugovóra is térnénk – búcsúzott el a barát, és valóban vissza is vonultak mindketten a szobáikba.

Pierluigi kérdően tekintett úrnőjére. Lukrécia a fejét rázta. Nem, nem érdemes ujjat húzni a magyar király szolgálival, kiváltképpen nem érdemes éppen ezt a kettőt levágni álmában. Még az is lehetséges, hogy néhány éven belül egész Itáliában ők parancsolnak majd.

- Attól pedig az Isten óvjon mindannyiunkat – suttogta maga elé az özvegy.

Az Akasztott, a Csillag (90 × 70 cm, olaj, vászon, 2017)